

# MIMI-HILI VIZÉZ

(manysi mese)

Élt egyszer a vadon erdőben egy öreg anyóka. Egy téli napon lement a folyó-  
ra vizet meríteni a lékből. Odaért a partra, s a lék fölé hajolt, hogy meg-  
merítse a nyírfakéreg csobolyóját. Akkor látja csak, hogy forr-zubog a  
lékben a víz, mint az üstben. Elámult az anyóka. „Hát ez micsoda?” – Odané-  
zett még egyszer, hát abban a szempillantásban egy aranypikkelyű sügér ug-  
rott ki a lékből. Rácsapott egyet a farkával a jégre, s egy ifjú vitéz termett az  
anyóka elé.

– Adj’ isten, öreganyám!

– Fogadj isten, kis unokám. Kicsoda volnál?

– Mimi-Hili vitéz vagyok. Megláthatod mindjárt, micsoda erőm van.

Azzal kihúzott az öve mellől egy kis fejszét, lecsapott vele egy fenyő-  
ágot, íjat hajlított, nyílveesszőt faragott belőle, s célba vett egy nagy követ.  
Kiröppentette a nyílát: szilánkokra zúzódott a kő.

– Ilyen lövész vagyok, öreganyám! Fogadj a házadba!

– Jól van – azt mondta az anyóka. – Gyere.

Hazavezette a kunyhójába, s attól fogva együtt éltek békességben. Az anyó-  
ka sült-főzött, Mimi-Hili vitéz meg vadászgatott. Elérkezett a tavasz.  
Azt mondja egy napon Mimi-Hili vitéz az anyókének:

– Szétnézek egy kicsit a világban, öreganyó, megnézem, hogy s mint élnek  
az emberek. Nemsokára visszatérek.

Adott neki az anyóka az útra egy marék mogyorót meg egy marék áfonyát,  
s azzal Mimi-Hili vitéz nekivágott az erdőnek.

Ment, mendegélt az erdőben, egyszer csak meglátott egy házikót.  
Fogta magát, belépett. Öreg apóka üldögélt odabenn a lócán.

Mimi-Hili ráköszönt.

– Hova-merre, kis unokám? – kérdi tőle az apóka.

– Széjjelnézek egy kicsit a világban, öregapó.

– Derék dolog – mondta az apóka. – Hanem az útban sok minden érhet.  
Tedd csak el ezt, hátha még hasznát veszed.

Azzal egy vízipocokbőrt adott a vitéznek.

Megköszönte szépen Mimi-Hili, zsebébe rejtette a bőrt, és továbbindult.

Estefelé egy másik házikó akadt útjába. Ennek is egy öregember volt a gazdája, odabenn feküdt a lócán, a szakállát simogatta. Kifaggatta a vitézt, ki fia, hová tart, aztán így szólt:

– Fogadd el tőlem ezt a bőrt, kis unokám, nagy hasznát veheted még az úton!

És egy cobolybőrt ajándékozott Mimi-Hili vitéznek.

– Köszönöm, apóka – mondta a vitéz.

Pihent egy jót, evett-ivott, aztán továbbment.

Öreg éjszaka volt már, amikor a harmadik házikót megpillantotta. Vénseges vén apóka hevert odabenn a lócán, zöld volt a szakála, a füle mögött fiatal nyírfák zöldelltek, a hátát fölverte a moha. Elbeszélte neki a vitéz, hová-merre tart, s az öregapó azt mondta neki:

– Nyúlj csak a lóca alá, édes unokám! Ott találsz egy hermelinbőrt, tedd el! Nagy útra mégy, hasznát veheted.

Megköszönte a vitéz, evett-ivott, lefeküdt aludni, reggel aztán folytatta útját.

Ment, mendegélt. Széles folyóhoz ért.

Békalencse, hínár, sás meg szittyó nőtte be azt a folyót. Emberek ültek a partján, sóhajtoztak.

Odament hozzájuk Mimi-Hili vitéz, rájuk köszönt.

– Mit keseregtek itt, jó emberek? – kérdezte tőlük.

Azt felelték neki:

– Nagy a mi bajunk: hínár meg sás nőtte be a folyónkat, nem vethetjük ki a hálót, nem halászhathatunk, hal nélkül meg éhen halunk. Ezen szomorkodunk.

– Nem lehet-e megtisztítani a folyót? – kérdi a vitéz.

Sóhajtottak az emberek.

– Nagy munka ez! Nem győzzük.

Elmosolyodott Mimi-Hili vitéz, a zsebébe nyúlt, elővette a vízipocok bőrét, vízipocokká változott, és gyorsan lemerült a víz alá.

Egy szempillantás se telt belé: kiugráltak a partra a vízipocokok, elrágták, széthordták a sást, a szittyót, megtisztították a folyó medrét a hínártól.

Amikor elkészültek, visszamerültek mind egy szálig a vízbe, Mimi-Hili vitéz meg újra szép daliává változott, kilépett a partra, megkérdezte az embereket:

– No hát, most lehet-e halászni?

– Hála neked, jó vitéz! – örvendeztek a halászok. – Most már lehet.

– Akkor hát halásszatok békességgel. Én megyek tovább.

Folytatta az útját Mimi-Hili vitéz. Elhagyott, keskeny erdei ösvényen mendegélt. Vihar tördelte ágak között, járhatatlan bozóton keresztül kellett utat törnie. Egyetlen széles út vezetett csak át az erdőn, azt is betemette rég a sok száraz ág meg haraszt.

Ment, mendegélt Mimi-Hili vitéz az erdei úton, egyszer csak három vadászt pillantott meg: ott üldögéltek az út szélén. Mellettük hevert az elejtett vad.

Fáradtak voltak a vadászok, elhagyta őket minden erejük.

– Mit csináltok itt, jó emberek? – kérdezte tőlük a vitéz.

– Igen elfáradtunk – felelték a vadászok –, egy csepp erőnk sincs már. Minden út meg sövény járhatatlan az erdőnkben.

– Nem lehet-e megtisztogatni? – kérdi a vitéz.

– Nem bizony! – sóhajtották a vadászok. – Hogyan boldogulnánk ezzel a sűrű bozóttal?

Elmosolyodott Mimi-Hili vitéz. Fogta magát, elővette a zsebéből a cobolybőrt, nyomban fekete cobollyá változott, és besurrant a sűrűbe. Körül se pillanthattak a vadászok, százával termettek előttük a fekete cobolyok, serényen munkához láttak: összeszedték a széltördelt ágakat, gallyakat, s az út szélén halomba rakták. Mintha az erdő egész cobolynépe odagyűlt volna.

Csak úgy röpültek félre az ágak, csak úgy ropogott a száraz gally meg az avar. Egy óra sem telt bele, szabad volt az út, mehetek rajta gyalog is, kocsin is. A fekete cobolyok eltűntek, mintha a föld nyelte volna el őket. Mimi-Hili vitéz pedig kiiramodott az útra coboly képében, csapott egyet a farkával, s újradaliás vitézzé változott.

– No – kérdezte –, szabad-e most az út?

– Hála neked, jó vitéz! Most már szabad! – hálálkodtak a vadászok.

– Eredjetek haza békével. Én továbbmegyek.

Ment, mendegélt Mimi-Hili az erdei úton, énekelt magában. Örvendezett a tavaszi napnak, meg-megsimogatta a zsenge fenyőket.

Madarak énekeltek, apróvadak ugráltak körülötte: vidám kedve támadt a vitéznek. De szép is a tavasz!

Ment, mendegélt, hogy meddig – ki tudja? De egyszer csak egy messzi városba érkezett. Elcsodálkozott a vitéz – a város egyik fele áll, a másik romba dőlt, feldúlt, elhagyott, mintha kihalt volna.

Megkérdezte a szembejövőktől:

– Ki dúlta fel a városotok felét?

Elpanaszolták neki a város lakói:

– Nagy a mi bajunk: a városunk közelében van egy forró tenger. A tenger közepén sziget. A szigeten magas, lombos fa, s azon a lombos fán fészket rakott a Tulin-Karsz madár, az rontja-dúlja a városunkat. Elröpül ide, romba dönti a házakat, elragadja az embereket. Látod-e, már oda a fél város! Hamarosan a másik felét is elpusztítja a Tulin-Karsz madár!

– Merre találni azt a madarat? – kérdezte a vitéz.

Elvezették az emberek a forró tenger partjára. Láta a vitéz a szigetet a tenger közepén, a szigeten a magas lombos fát, rajta a nagy fészket.

Aranypikkelyes sügérre változott Mimi-Hili vitéz, s belevetette magát a forró tengerbe, úszott a szigethez. A sziget partján újra daliává változott. Felnézett a fára, látta, hogy a koronája égig ér, a törzse meg sima, egy bütyök sincs rajta, ember fel nem kapaszkodhat rá.

Elővette a zsebéből a hermelinbőrt, könnyű lábú hermelinné változott, s feliramlott sebesen a lombos fa csúcsára.

Belenézett a fészkekbe. Panaszos csipogást hallott. Madárfióka ült a fészkekben, s egy nagy fekete kígyó siklott feléje, le akarta nyelni.

Megragadta a vitéz a kígyót, s lehajította a tengerbe.

Egyszer csak nagy zúgás-morgás támadt fölötte: a Tulin-Karsz madár repült vissza fészkébe, egy embert hozott a csőrében.

– Hát te ki vagy, te vakmerő legény? Mit keresel a fészkemben? – rivallt rá a madár.

Megszólalt a madárfióka:

– Megmentett a kígyótól! Ne bántsdl!

– No, ha így van, jól van – békült meg a Tulin-Karsz madár – Akkor megkegyelmezek.

A fióka pedig így szólt hozzá:

– Ülj fel, vitéz a hátamra, elröpítelek erről a szigetről. Megfogadom, hogy sem én, sem a fiaim, sem az unokáim nem leszünk többé az ember ártására!

És hátára kapta a vitézt.

Repültek, repültek, hegyek fölött, erdők fölött, aztán szálltak a kék tavak vidékére, meredek sziklák közé. Körbepülte a vitéz egész szülőföldjét. Megkérdezte tőle a madárfióka:

– Mimi-Hili vitéz, merre a házad?

– Öreganyám viskójában lakom, a vadon erdőben – felelte a vitéz.

– Nem kívánsz-e társat magadnak? Megházasodhatnál!

– Aztán kit vegyek el feleségül? – kérdezte Mimi-Hili vitéz.

– Messze, a Föld szélén, a Jeges-tenger partján, él egy vénséges vén mammut. Sok száz esztendő már, s egy szépséges leányt őriz, a tenger királyának a lányát. Áll a tengerparton egy öreg fa, annak törzsére rárótták, hogy a tenger királya az ország legerősebb és legderekabb vitézéhez adja feleségül a lányát. Akarod-e látni a királykisasszonyt? Elröpítelek!

És elvitte a madár a vitézt a Jeges-tenger partjára.

Meglátták a tengerparton a mammutot – óriási, bozontos állat, agyaraival a jeget törte. Leszállt a madár melléje egy jéghegyre és azt mondta neki:

– Elhoztam a tengeri királylány vőlegényét.

Kilépett a tengerből a királykisasszony – kék szeme, szőke haja ezüstszállal befonva, kabátkája fehér prém, halványkék selyemmel kivarrva. Meglátta Mimi-Hili vitéz, s nyomban elfelejtett minden más leányt.

– Üljetek a hátamra mind a ketten, hazarepülünk a nagyanyóhoz! – mondta a madár.

Azzal már röpült is.

Leszállt az erdei házikó elé a tisztásra. Megörült a nagyanyó, friss halat süttött, édes földiszederrel kínálhatta őket.

Mimi-Hili aztán szép új házat épített, s abba költözött ifjú feleségével.